

บทที่ 3

บทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในกฎหมายต่างประเทศ

หากจะกล่าวถึง หลักไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย หรือที่เรียกว่ากันว่าหลัก “Nulla poena sine lege” นั้น ถือเป็นหลักประกันในรูปแบบการปกครองในรัฐประชาธิปไตยโดยทุกๆ ประเทศ เพื่อให้บุคคลที่อยู่ภายใต้กฎหมายนั้นๆ ได้รับความคุ้มครองจากบทบัญญัติของกฎหมายที่แท้จริง อีกทั้งเพื่อมิให้เกิดผลร้ายกับผู้ที่ถูกกฎหมายใช้บังคับ ทั้งนี้ในแต่ละประเทศได้มีการบัญญัติการกระทำ ความผิดที่แตกต่างกันในส่วนของการละเมิดการกระทำความผิดแต่ละประเภท แล้วแต่เจตนารมณ์ หรือความมุ่งหมายในการบังคับใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละประเทศ

สำหรับความผิดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน โดยมิชอบนั้น ในแต่ละประเทศก็มีความแตกต่างกันออกไป แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกฎหมายอาญาของประเทศไทย แล้ว ก็สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 จำพวก ดังนี้

3.1 กลุ่มประเทศที่มีบทบัญญัติคล้ายคลึงกับกฎหมายอาญาของประเทศไทย

ในกลุ่มนี้ประเทศที่มีบทบัญญัติในทางอาญาเกี่ยวกับเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบคล้ายคลึงกับกฎหมายอาญาของประเทศไทยนั้น มีดังนี้

3.1.1 กฎหมายประเทศอิตาลี

กฎหมายว่าด้วยความผิดฐานเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของประเทศอิตาลีนั้นมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของอิตาลี¹ มาตรา 323 เป็นความผิดในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ในกรณีที่ไม่ต้องกฎหมายเฉพาะ ซึ่งได้บัญญัติมีสาระสำคัญว่า “เจ้าพนักงานกระทำการใดๆ ในการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่โดยประสงค์ให้เกิดความเสียหายหรือจัดหาให้ซึ่งผลประโยชน์แก่บุคคลอื่นอันเป็นความผิดต่อกฎหมายที่มีใช้บทบัญญัติเฉพาะ...”² นอกจากนี้ตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศอิตาลี มาตรา 30 ยังมีบทกำหนดโทษอุปกรณเกี่ยวกับเจ้าพนักงาน โดยให้พักราชการ ที่บัญญัติถึงการลงโทษสำหรับความผิดของการกระทำโดยมิชอบ โดย

¹ Italian Penal Code. Article 323 Abuse of Office in Cases Not Specifically Designated by Law.

² A public officer who, by abusing the power pertaining to his office, for the purpose of causing harm to or of procuring benefit for another, commits any act not designated as an offense by particular provisions of law shall be punished....

เจ้าพนักงานหรือผู้ประกอบการวิชาชีพ หรือผู้ประกอบการค้าไว้มีสาระสำคัญว่า “คำพิพากษาลงโทษ สำหรับความผิดที่กระทำโดยการใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือเจ้าพนักงานฝ่าฝืนหน้าที่ จะมีผลให้หมดคุณสมบัติของการที่จะเป็นเจ้าพนักงานชั่วคราว” โดยมาตรา 28 ได้บัญญัติถึงโทษอุปกรรมของเจ้าพนักงานผู้ต้องคำพิพากษาลงโทษให้จำคุก ให้ขาดคุณสมบัติการเป็นเจ้าพนักงานทั้งอย่างถาวร (การไปออก) และชั่วคราว (สั่งพักราชการ) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอัตราโทษที่เจ้าพนักงานผู้กระทำผิดได้รับตามคำพิพากษา โดยระยะเวลาในการขาดคุณสมบัติไม่น้อยกว่า 1 ปี และไม่เกินกว่า 5 ปี ในกรณีขาดคุณสมบัติชั่วคราว และต้องถอดถอน คดีสิทธิเจ้าพนักงานผู้ถูกลงโทษในการถือสิทธิการปฏิบัติหน้าที่หรือ ได้รับสิทธิใดๆ ในฐานะเจ้าพนักงานในระหว่างที่ขาดคุณสมบัติ

‘ ในความผิดว่าด้วยเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบนั้นมาตรา 31 ประมวลกฎหมายอาญา ได้บัญญัติถึงการลงโทษทางวินัยในกรณีเจ้าพนักงานกระทำความผิดไว้ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

การลงโทษในทุกกรณีสำหรับการกระทำความผิด โดยการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบฝ่าฝืนละเลยหน้าที่ของเจ้าพนักงาน หรือเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ หรืออำนาจหน้าที่ใดๆ เกี่ยวกับการปกครอง ให้มีผลถึงการขาดคุณสมบัติของเจ้าพนักงาน

ดังนั้น เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับหลักกฎหมายของประเทศอิตาลีแล้ว จะเห็นได้ว่ามีลักษณะคล้ายกับหลักกฎหมายอาญาของไทย มาตรา 157 เช่นกัน เพราะเป็นการบัญญัติความผิดของการปฏิบัติหน้าที่ในกรณีที่ไม่ต้องด้วยกฎหมายเฉพาะอื่น โดยเฉพาะในเรื่องการรับสินบน หรือหาผลประโยชน์ในหน้าที่เป็นหลัก แต่ก็ไม่ได้ถึงกับมีการบัญญัติในลักษณะการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบอันอาจเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดแต่อย่างใด จึงเห็นได้ว่ามีความใกล้เคียงกับของไทย แต่ถึงกระนั้นก็ยังมีส่วนที่แตกต่างกันอยู่ในบางส่วนด้วย

3.2 กลุ่มประเทศที่มีบทบัญญัติแตกต่างกับกฎหมายอาญาของประเทศไทย

ในกลุ่มนี้ประเทศที่มีบทบัญญัติในทางอาญาเกี่ยวกับเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบแตกต่างไปจากกฎหมายอาญาของประเทศไทย มีดังนี้

3.2.1 กฎหมายประเทศฝรั่งเศส,

ในกฎหมายฝรั่งเศส บทบัญญัติที่กำหนดความผิดอาญากับเจ้าพนักงานที่กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือความผิดเกี่ยวกับเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ได้มีการบัญญัติพฤติการณ์ที่เป็นความผิดไว้เป็นการเฉพาะเจาะจงในแต่ละมาตรา โดยไม่ปรากฏบทกวาดกองเหมือนกับ มาตรา 157 ของกฎหมายไทยในปัจจุบัน ดังนั้นการกำหนดความผิดอาญากับ

เจ้าพนักงานในกฎหมาย ฝรั่งเศสจึงไม่ขัดหลักความชอบด้วยกฎหมาย³ ที่ว่า “กฎหมายอาญาต้องชัดเจนแน่นอนปราศจากความคลุมเครือ”⁴ เพราะว่าฝ่ายนิติบัญญัติต้องการให้การกระทำใด เป็นความผิดนั้นต้องบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งด้วยกฎหมายเท่านั้น ไม่มีการใช้ดุลพินิจจากฝ่ายอื่นอีก

กฎหมายฝรั่งเศสได้กำหนดความผิดสำหรับเจ้าพนักงานในประมวลกฎหมายอาญา ตั้งแต่มาตรา 432-1 ถึงมาตรา 432-17 ซึ่งได้กำหนดแยกประเภทของการกระทำต่อสิ่งต่างๆ ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

3.2.1.1 เจ้าพนักงานใช้อำนาจมิชอบต่อฝ่ายปกครอง ซึ่งได้กำหนดความผิดไว้สอง ลักษณะ คือ มาตรา 432-1 และมาตรา 432-2 กำหนดความผิดกับเจ้าพนักงานที่เข้าป้องกัน หรือขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมาย⁵ มาตรา 432-3 กำหนดความผิดกับเจ้าพนักงานที่ได้รับคำสั่งหยุดปฏิบัติหน้าที่แล้วยังฝ่าฝืนกระทำการในตำแหน่ง⁶

3.2.1.2 เจ้าพนักงานใช้อำนาจมิชอบต่อผู้อื่น กำหนดความผิดไว้ 4 ลักษณะคือมาตรา 432-4 ถึงมาตรา 432-6 กำหนดความผิดในกรณีที่เจ้าพนักงานกระทำการอันมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่เสรีภาพประชาชน มาตรา 432-7 กำหนดความผิดในกรณีที่เจ้าพนักงานเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม มาตรา 432-8 กำหนดความผิดในกรณีที่เจ้าพนักงานบุกรุกเคหสถานของผู้อื่นโดยมิชอบ และมาตรา 432-9 กำหนดความผิดในกรณีที่เจ้าพนักงานเปิดเผยจดหมาย หรือสิ่งที่ส่งทางไปรษณีย์

3.2.1.3 เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยขาดความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งกำหนดความผิดไว้ 5 ลักษณะ คือ มาตรา 432-10 กำหนดความผิดในกรณีที่เจ้าพนักงานเรียกเก็บภาษีโดยทุจริต มาตรา 432-11 กำหนดความผิดในกรณีที่เจ้าพนักงานรับสินบนหรือเจ้าพนักงานกระทำตัวเป็นคนกลาง มาตรา 432-12 และมาตรา 432-13 กำหนดความผิดในกรณีที่เจ้าพนักงานเข้ามามีส่วนได้เสียในกิจการที่ตนดูแล มาตรา 432-14 กำหนดความผิดในกรณีที่เจ้าพนักงานทุจริตในการประมุขงานของรัฐนั่นเอง

ซึ่งในส่วนของประมวลกฎหมายอาญา (CODE PENAL) ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับการฝ่าฝืนในหน้าที่อันเป็นการทุจริต⁷ ตั้งแต่มาตรา 432-10 จนถึงมาตรา 432-16 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

³ ปกป้อง ศรีสนิท. (2552). “ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในฐานะ “เกราะคุ้มกันเจ้าพนักงาน” ในการปฏิบัติหน้าที่.” วารสารตำรวจ, ปีที่ 8, ฉบับที่ 3. หน้า 7.

⁴ เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์. (2551). คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1 (พิมพ์ครั้งที่ 10). หน้า 22.

⁵ เทียบกับกฎหมายอาญาของไทย, มาตรา 165.

⁶ เทียบกับกฎหมายอาญาของไทย, มาตรา 145 วรรคสอง.

⁷ SECTION III.- BREACHES TO THE DUTY OF HONESTY-IMPROPER DEMANDS OR EXEMPTIONS IN RELATION TO TAXES.

มาตรา 432-10 มีหลักกฎหมายว่า การยอมรับ เรียกร้อง หรือออกคำสั่งเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐ การช่วยเหลือ ู้เห็นอย่างพอสมควร หรือมากกว่าสิ่งที่กระทำ ซึ่งกระทำโดยอำนาจหรือการปฏิบัติหน้าที่ ต้องรับโทษ...

ในการลงโทษผู้อนุญาตให้กระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนระเบียบ ต้องรับโทษเช่นกัน

การพยายามกระทำความผิดให้ใช้บังคับภายใต้บทบัญญัติมาตรานี้เช่นเดียวกัน

มาตรา 432-11 มีหลักกฎหมายว่า การกระทำทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือการยอมรับโดยปราศจากสิทธิ การให้สัญญา การมอบของขวัญ หรือผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ ต้องรับโทษ... ถ้าเป็นการกระทำเกี่ยวกับ

(1) เพื่อให้สำเร็จ หรือละเว้นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ หรือคำสั่งสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่

(2) หรือคำสั่งที่ชักจูงใจ หรือใช้ในการกระทำความผิดจากเจ้าหน้าที่ หรือการบริหารความแตกต่าง การจ้าง การติดต่อ

มาตรา 432-12 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการทำธุรกิจที่มีผลประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐ

มาตรา 432-13 มีหลักกฎหมายว่า เจ้าหน้าที่ต้องรับโทษ ถ้าเป็นการกระทำโดยบุคคลอื่นที่เป็นเจ้าหน้าที่ในความปกครอง ดูแลของตน หรือเป็นเจ้าหน้าที่พิเศษ หรือบุคคลไว้วางใจ มอบหมายให้ดูแล

มาตรา 432-14 เจ้าหน้าที่ต้องรับโทษ ถ้าเป็นการกระทำความผิด โดยบุคคลที่ใช้อำนาจของรัฐ หรือความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน หรือการบริหารตัวแทนของรัฐ และด้านเศรษฐกิจ และผู้พยายามกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติ

มาตรา 432-15 การทำลาย การกระทำในทางที่ผิดหรือ ยักยอก ประมูลหรือความปลอดภัยการประมูลต่างๆ โดยกระทำในอำนาจหน้าที่ของตน

มาตรา 432-16 การทำลาย การใช้ในทางที่ผิด หรือยักยอกทรัพย์สินที่อ้างอิงภายใต้มาตรา 432-15 ถ้าเป็นการกระทำผิดโดยบุคคลที่สาม ส่งผลมาจากการประมาทเลินเล่อของผู้ที่ใช้อำนาจหน้าที่ต้องรับโทษ

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับหลักกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสแล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นลักษณะการบัญญัติความผิดในเรื่องการรับสินบน หรือหาผลประโยชน์ในหน้าที่เป็นหลัก ไม่มีการบัญญัติในลักษณะการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ อันอาจเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดแต่อย่างใด ส่วนมากเป็นความผิดเฉพาะ อีกทั้งได้มีการบัญญัติในความผิดของ

เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ไว้เพียงเท่านี้ จึงเห็นได้ว่ามีความใกล้เคียงกับของไทยเช่นกัน แต่ถึงกระนั้นก็ยังมีส่วนที่แตกต่างกันอยู่ด้วย

3.2.2 กฎหมายประเทศญี่ปุ่น

กฎหมายของประเทศญี่ปุ่น⁸ ได้มีการกำหนดความผิดเกี่ยวกับการที่เจ้าพนักงานของรัฐกระทำการทุจริตในหน้าที่ของตนไว้ในส่วนที่ 2 (PART II) บทที่ 25 (Chapter XXV) เรื่องการกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริต ซึ่งมีบทบัญญัติตั้งแต่มาตรา 193 ถึงมาตรา 198 โดยมีรายละเอียดดังนี้

มาตรา 193 (เจ้าพนักงานใช้อำนาจในทางที่ผิด)

มีหลักกฎหมายว่า เมื่อเจ้าพนักงานของรัฐใช้อำนาจในทางที่ผิด และเป็นการปฏิบัติต่อผู้อื่น โดยไม่มีอำนาจ หรือเป็นอุปสรรคต่อสิทธิของผู้อื่น ไม่จำกัดว่าปฏิบัติในงานหรือไม่อยู่ในงาน ก็ตามต้องรับโทษ

มาตรา 194 (เจ้าพนักงานพิเศษใช้อำนาจในทางที่ผิด)

มีหลักกฎหมายว่า บุคคลในกระบวนการยุติธรรม พนักงานว่าคดี เจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้ใช้อำนาจหน้าที่ของตนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่จำกัดจะปฏิบัติงานหรือไม่ ต้องรับโทษ

มาตรา 195 (เจ้าพนักงานพิเศษกระทำโหดร้าย)

1) เมื่อบุคคลผู้ปฏิบัติหรือช่วยเหลือในกระบวนการดำเนินคดี หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติหน้าที่ ไปกระทำการในหน้าที่โดยการข่มขืนใจ รังกาย จิตใจ กระทำโหดร้ายทารุณ กล่าวหา กับบุคคลอื่น ไม่ว่าจะทำในหน้าที่หรือไม่ก็ตาม ต้องรับโทษ

2) ในกรณีเดียวกัน เมื่อบุคคลที่ปกป้องรักษาผู้อื่นที่ถูกกักขังหรือถูกจำกัดด้วยกฎหมาย และข้อบังคับต่อบุคคลอื่น

มาตรา 196 (เจ้าพนักงานใช้อำนาจในทางที่ผิด เป็นสาเหตุให้มีผู้บาดเจ็บหรือตาย)

มาตรา 197 (การยอมรับสินบน: ต้องการที่จะรับสินบน: จะรับในภายหน้าเมื่อเข้ารับตำแหน่ง)

1) เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ใกล้เคียง ผู้ที่ยอมรับสินบน หรือให้สัญญาว่าจะรับสินบนในหน้าที่ของตนต้องรับโทษ และหากได้รับผลตอบแทนตามที่ต้องการในการปฏิบัติหน้าที่ต้องรับโทษเพิ่มขึ้น

2) เมื่อบุคคลยอมจะรับสินบนก่อนที่จะมีการแต่งตั้งหน้าที่ หรือให้สัญญาว่าจะรับสินบนในหน้าที่ของตน และได้มีการรับสินบนเมื่อได้รับมอบหมายตามที่ต้องการ ต้องรับโทษ

⁸ PENAL CODE OF JAPAN (Act No.45 of 1907)

มาตรา 197-2 (การรับสินบนเพื่อประโยชน์บุคคลที่สาม)

มาตรา 197-3 (การรับที่โทษหนักขึ้น)

1) เมื่อเจ้าพนักงานได้รับมอบการกระทำความผิดใน 2 มาตรา ก่อนหน้านี้ และผลที่สุด การกระทำความผิดกฎหมาย หรือละเว้นการกระทำในหน้าที่ ต้องถูกจำคุก

2) ดังในอนุก่อน หากเป็นการยอมรับสินบน หรือสัญญาว่าจะรับสินบน เมื่อการรับสินบนให้กับบุคคลที่สามเพื่อกระทำความผิดกฎหมายหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ต้องรับโทษ

3) เมื่อบุคคลยอมจะรับสินบนสำหรับตำแหน่งหน้าที่ของตน หรือเรียกร้องให้สัญญาว่าจะรับสินบนในการปฏิบัติหน้าที่โดยผิดกฎหมาย หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของตนมาจากการรับสินบน ต้องรับโทษ

มาตรา 197-4 (ความผิดสำหรับการพยายามชักจูง)

เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดยอมรับ เรียกร้อง หรือสัญญาจะรับสินบน สำหรับชักจูงในการพิจารณา เพื่อเจ้าหน้าที่พยายามจูงใจเจ้าหน้าที่อื่น ในการกระทำความผิดหรือละเว้นปฏิบัติหน้าที่ ต้องรับโทษ

มาตรา 197-5 (การยึดและเก็บรวบรวมสำหรับมูลค่าทรัพย์สิน)

สินบนที่รับของผู้กระทำความผิดหรือบุคคลอื่นนั้น ต้องทำการยึด ไม่ว่าจะ เป็นทรัพย์สินทั้งหมดหรือบางส่วนเท่าที่จะสามารถยึดได้ ที่มีมูลค่าเป็นจำนวนเงินทั้งหมด

มาตรา 198 (การให้สินบน)

ผู้ใดให้ เสนอหรือสัญญาที่จะให้สินบน ตามบทบัญญัติในมาตรา 197 ถึงมาตรา 197-4 ต้องรับโทษจำคุก ไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 2,500,000 เยน

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในมาตราต่างๆ ของการกระทำความผิดของเจ้าพนักงานของรัฐแล้ว จะเห็นได้ว่ามีลักษณะการบัญญัติของความผิดเฉพาะส่วนหรือเฉพาะเรื่องของการกระทำแต่ละอย่างไป รวมถึงการรับสินบน โดยจะมีบทบัญญัติในเรื่องเจ้าพนักงานใช้อำนาจในทางที่ผิดตาม มาตรา 193 ซึ่งบทบัญญัตินี้จะรวมไปถึงการปฏิบัติงาน หน้าที่ และรวมถึงไม่อยู่ในงานที่ปฏิบัติด้วย หากเป็นการปฏิบัติต่อผู้อื่น โดยไม่มีอำนาจหรือเป็นอุปสรรคต่อสิทธิของผู้อื่น

3.2.3 กฎหมายประเทศฟิลิปปินส์

ความผิดว่าด้วยเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของประเทศฟิลิปปินส์นั้น ได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา (The Revised Penal Code) ในภาค 7 (Title 7) ซึ่งประกอบด้วย บทบัญญัติต่างๆ ที่แบ่งแยกความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานและระบุเฉพาะเจาะจงถึงประเภทของ เจ้าพนักงานและลักษณะของการกระทำที่เป็นความผิดไว้อย่างละเอียดชัดเจน ซึ่งมีความแตกต่างจากประเทศไทย โดยเฉพาะความผิดว่าด้วยเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของประเทศฟิลิปปินส์จะมีลักษณะเป็นบทเฉพาะที่ประกอบไปด้วยลักษณะต่างๆ ดังกล่าวต่อไป

ประเทศฟิลิปปินส์ มีกฎหมายว่าด้วยเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบอยู่ 2 ลักษณะ คือ การกระทำความผิดในอำนาจหน้าที่ และการกระทำความผิดในสถานะที่เป็นเจ้าพนักงาน หรือ อาศัยโอกาสที่มีสถานะเป็นเจ้าพนักงานกระทำความผิด โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบนั้น ประเทศฟิลิปปินส์ได้บัญญัติถึงประเภทของเจ้าพนักงานและการกระทำไว้อย่างชัดเจน โดยแบ่งได้ ดังนี้

ลักษณะ 2 (Chapter 2) ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และการกระทำความผิดกฎหมายของเจ้าพนักงาน (Malfeasance and Misfeasance in Office) โดยการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบนั้น ในบางกรณีอาจเป็นการกระทำโดยชอบหรือถูกต้องตามกฎหมาย แต่เจ้าพนักงานกระทำโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ส่วนการกระทำความผิดกฎหมายนั้น เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานกระทำการอันไม่พึงกระทำ โดยประกอบด้วย 2 หมวดความผิด

หมวด 1. (Section One) ว่าด้วยเจ้าพนักงานละเว้นหน้าที่ (Dereliction of duty) ตั้งแต่มตรา 204 ถึงมาตรา 209 ที่เป็นการผิดของเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น ผู้พิพากษา ตัดสินคดีโดยไม่ยุติธรรม โดยมีเจตนาไม่บริสุทธิ์ตามมาตรา 204 หรือเจ้าพนักงานเจตนาประวิงกระบวนการยุติธรรม ตามมาตรา 207 เป็นต้น

หมวด 2. (Section Two) ว่าด้วยเจ้าพนักงานรับสินบน ตั้งแต่มาตรา 210 ถึงมาตรา 212 เรื่องการรับสินบนทางตรง และทางอ้อมของเจ้าพนักงาน

ลักษณะ 3 (Chapter 3) ว่าด้วยเจ้าพนักงานฉ้อโกง เรียกสินบนและจัดการทรัพย์สินโดยมิชอบ ตั้งแต่มตรา 213 ถึงมาตรา 216 อันเป็นความผิดของเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ในการจัดการทรัพย์สินการเงินและภาษีของรัฐ กระทำความผิดโดยการฉ้อโกงทรัพย์สินของรัฐด้วยวิธีการใดๆ

ลักษณะ 4 (Chapter 4) ว่าด้วยเจ้าพนักงานประพฤติมิชอบในการเงินและทรัพย์สิน ตั้งแต่มาตรา 217 ถึงมาตรา 222 อันเป็นความผิดของเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ในการทำบัญชีจัดการกองทุน หรือทรัพย์สิน โดยแสวงหาประโยชน์ให้ตนเอง หรือผู้อื่น โดยอาศัยหน้าที่หรือจัดส่งเงินหรือทรัพย์สินโดยผิดพลาด เป็นต้น

ลักษณะ 5 (Chapter 5) ว่าด้วยเจ้าพนักงานไม่ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ (Infidelity of Public Officers) ที่แบ่งแยกความรับผิดชอบตามประเภทของเจ้าพนักงาน ออกเป็น 3 ประเภท คือ

- 1) เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ในการควบคุมการคุมขังนักโทษ
- 2) เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ทำเอกสาร
- 3) เจ้าพนักงานเปิดเผยความลับ

หมวด 1. (Section 1) ว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ควบคุมการคุมขัง ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ตั้งแต่มาตรา 223 ถึงมาตรา 224 อันได้แก่ ความผิดฐานเจ้าพนักงานยินยอม ให้นักโทษหลบหนีจากการคุมขังหรือการควบคุมตัว เป็นต้น

หมวด 2. (Section 2) ว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ทำเอกสารปฏิบัติ หน้าที่โดยมิชอบ ตั้งแต่มาตรา 226 ถึงมาตรา 228 อันได้แก่ ความผิดฐานเจ้าพนักงานโยกย้าย ถอน ทำลาย ซ่อนเร้น หรือทำให้เสียหายซึ่งเอกสารราชการ เป็นต้น

หมวด 3. (Section 3) ว่าด้วยเจ้าพนักงานเปิดเผยความลับ ตั้งแต่มาตรา 229 ถึงมาตรา 230 อันได้แก่ ความผิดฐานเจ้าพนักงานเปิดเผยความลับที่ตนได้รู้ในฐานะที่ตนเป็นเจ้าพนักงานและ เจ้าพนักงานเปิดเผยความลับส่วนตัวของผู้อื่น

ลักษณะ 6 (Chapter 6) ว่าด้วยความผิดอื่นๆ นอกเหนือจากบทบัญญัติข้างต้น อัน ประกอบด้วยหมวดความผิดต่างๆ ดังนี้

หมวด 1. (Section 1) ว่าด้วยการไม่เชื่อฟังคำสั่ง การปฏิเสธไม่ช่วยเหลือเจ้าพนักงานใน กระบวนการยุติธรรมและการปฏิบัติต่อนักโทษโดยมิชอบ ตั้งแต่มาตรา 231 ถึงมาตรา 235 อัน ได้แก่ ความผิดฐานเจ้าพนักงานไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของเจ้าพนักงานในกระบวนการ ยุติธรรม หรือการปฏิเสธไม่ช่วยเหลือในกรณีเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจร้องขอให้ปฏิบัติหน้าที่

หมวด 2. (Section 2) ว่าด้วยการละทิ้งอำนาจหน้าที่ ที่ใช้บังคับกับเจ้าพนักงาน โดยทั่วไป ตามมาตรา 238 อันมีลักษณะของการกระทำความผิด คือ กรณีเจ้าพนักงานลาออกจากตำแหน่ง โดยการลาออกนั้นยังไม่ได้รับการจากผู้มีอำนาจอนุมัติ และได้ละทิ้งหน้าที่ไปทำให้เกิดความ เสียหายแก่ทางราชการ

หมวด 3. (Section 3) ว่าด้วยการแต่งตั้งเจ้าพนักงาน โดยมิชอบ ตั้งแต่มาตรา 239 ถึง มาตรา 244 อันได้แก่ กรณีเจ้าพนักงานล่วงละเมิดต่ออำนาจในการออกกฎหมายของรัฐบาลไม่ว่าจะ เป็นการออกกฎหมายทั่วไป หรือระเบียบในอำนาจหน้าที่หรืออำนาจศาล เป็นต้น

หมวด 4. (Section 4) ว่าด้วยเจ้าพนักงานใช้อำนาจโดยมิชอบในทางขัดต่อความสงบ เรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ตามมาตรา 245 อันได้แก่ การกระทำผิดทางเพศต่อที่อยู่ในอำนาจคุมขัง ของตน เป็นต้น

ความผิดตามมาตราต่างๆ เหล่านี้หากนำมาเปรียบเทียบกับกฎหมายของไทยแล้วมี บทบัญญัติใกล้เคียงและคล้ายคลึงกับบทเฉพาะของความผิดฐานต่างๆ ของไทยที่กำหนดในส่วน ของเจ้าพนักงานแต่ละหน้าที่ แต่ก็มีส่วนหนึ่งที่มีลักษณะแตกต่างไปจากของไทยด้วยเช่นกัน แต่ กฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์

3.2.4 กฎหมายประเทศรัสเซีย

สำหรับกฎหมายว่าด้วยความผิดฐานเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของประเทศรัสเซีย นั้น มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของรัสเซีย ในบทที่ 30 (เรื่องการกระทำความผิดที่เกิดจากการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ) และในส่วนที่เกี่ยวกับเจ้าพนักงานของรัฐใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด (Abuse of Official Powers) มีบัญญัติไว้ใน มาตรา 285⁹ และมาตรา 286¹⁰ เป็นกรณีเจ้าพนักงานของรัฐใช้อำนาจหน้าที่เกินขอบเขตอำนาจที่กำหนดไว้ (Exceeding Official Powers) ซึ่งเป็นความผิดในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐนั่นเอง

มาตรา 285 (การใช้อำนาจของเจ้าพนักงานของรัฐ) มีสาระสำคัญว่า

“1) การใช้อำนาจโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นการขัดผลประโยชน์ในการให้บริการกับประชาชนนั้น ถ้าได้มีการละเมิดสิทธิ หรือผลประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายของบุคคลหรือขององค์กรหรือกฎหมายป้องกันผลประโยชน์ของสังคมหรือรัฐนั้น ต้องได้รับโทษ...

2) การกระทำอย่างเดียวกันที่ทำโดยบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจตามกฎหมายต่อสาธารณะของสหพันธรัฐรัสเซีย หรือกฎหมายรองลงมาของสหพันธรัฐรัสเซีย หรือโดยหัวหน้าของรัฐบาลท้องถิ่นจะต้องรับโทษ...

3) การเตรียมการเพื่อที่จะกระทำตามบทบัญญัติในข้อ 1 หรือ 2 ของบทบัญญัตินี้ และมีผลกระทบร้ายแรง จักต้องได้รับโทษหนักขึ้น...”

พนักงานของรัฐ ในที่นี้คือบุคคลที่มีหน้าที่หรือมีสิทธิพิเศษหรือคนที่มีการจัดระบบหรือตั้งกฎระเบียบ ในการบริหารจัดการ หรือมีหน้าที่ทางด้านการเงิน หรือเป็นคนในกองทหารของรัสเซีย

มาตรา 286 (การใช้อำนาจเกินขอบเขต) มีสาระสำคัญว่า

1) การได้ผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่รัฐอันมาจากการกระทำที่อยู่เหนือขอบเขตอำนาจของตนและที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดที่สำคัญของสิทธิและผลประโยชน์ตามกฎหมายของบุคคลอื่นหรือองค์กรหรือกฎหมายอันเป็นการป้องกันผลประโยชน์ของสังคมและรัฐ ต้องรับโทษ...

2) การกระทำอย่างเดียวกันที่ทำโดยบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งรัฐบาลของสหพันธรัฐรัสเซีย หรือโดยหัวหน้าของรัฐบาลท้องถิ่นจะต้องรับโทษปรับ หรือจำคุกเสรีภาพ หรือห้ามดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้

⁹ Article 285. Abuse of Official Powers.

¹⁰ Article 286. Exceeding Official Powers.

3) ถ้าการกระทำในข้อที่ 1 หรือ 2 ของบทบัญญัตินี้มีลักษณะต่อไปนี้

(1) ต้องมีการใช้ความรุนแรงหรือการคุกคาม

(2) ต้องมีจุดประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง

(3) ต้องมีความรุนแรงที่เกิดขึ้นในลักษณะที่ทำให้บุคคลอื่นๆ ได้รับความทุกข์

ทรมานได้

จะต้องได้รับโทษโดยการจำคุกเสรีภาพเป็นเวลา 3 ถึง 10 ปี และห้ามดำรงตำแหน่งที่เกี่ยวข้องหรือประกอบกิจกรรมที่กำหนดไว้ มีกำหนด 3 ปี

ในส่วนของกฎหมายประเศรัสเซียนี้ ได้ให้ความสำคัญในส่วนของ Abuse of Official Powers ไปด้วย แต่เป็นลักษณะที่บัญญัติในส่วนของการใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานรัฐ และการใช้อำนาจเกินขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจกระทำไว้ด้วยกัน ซึ่งลักษณะของบทบัญญัตินั้น ได้กล่าวถึงเฉพาะการใช้อำนาจโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นการขัดผลประโยชน์ในการให้บริการกับประชาชนนั้น หรือเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย อันเป็นผลประโยชน์ของรัฐ หรือการได้ผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่รัฐอันมาจากการกระทำที่อยู่เหนือขอบเขตอำนาจของตนและที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดที่สำคัญของสิทธิและผลประโยชน์ตามกฎหมายของสาธารณะเท่านั้น แต่ไม่มีบทบัญญัติในลักษณะเหมือนกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ของไทยแต่อย่างใด